

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet En andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12)

Ju2021/01037

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Konkurrensverket lämnar, utifrån de aspekter som följer av vårt verksamhetsområde, följande synpunkter.

Sammanfattning

Konkurrensverket tillstyrker förslaget att införa en nationell kostnadsfri rådgivningstjänst med inriktning på att hjälpa mikro- och småföretag samt medelstora företag som är på väg mot en ekonomisk kris. Detta under förutsättning att den utformas på ett sätt så att de kommersiella företag som erbjuder liknande rådgivningstjänster inte riskerar att trängas ut från den marknad som finns i dag för företag som har möjlighet att betala för tjänsterna. Om tjänsten ska avgränsas till de mindre företagen, vilka utredningen nämner är i störst behov av tjänsten, kan det konstateras att EU:s definition av små och medelstora företag inte är lämplig då den inkluderar 99,9 procent av samtliga företag i Sverige.

Konkurrensverket har inte heller något att invända mot vare sig förslaget om skärpta krav för vilka som utses som företagsrekonstruktörer eller förslaget om införande av en avgiftsfinansierad tillsyn över dessa.

Utredningens förslag i övrigt har Konkurrensverket inga synpunkter på då de inte ligger inom myndighetens verksamhetsområde.

5.7 En nationell rådgivning för mikro- och småföretag samt medelstora företag som är på väg mot en ekonomisk kris

Konkurrensverket tillstyrker förslaget men vill framhålla några viktiga aspekter att beakta vid utformningen av en sådan rådgivningstjänst.

Utredningen visar på att en rådgivning riktad till mindre företag för att de ska vidta åtgärder tidigt är samhällsekonomiskt motiverad då det ökar förutsättningarna för en framgångsrik rekonstruktion för i grunden livskraftiga företag. Om företaget inte är livskraftigt kan de negativa samhällsekonomiska effekterna av konkurser minska genom att det sker en kontrollerad avveckling alternativt ett snabbare och effektivare konkursförfarande.

Enligt betänkandet är rådgivningen avsedd att nå företag som har behov av rådgivning men inte har råd att anlita kommersiella företag och den närmare utformningen överlämnas till Tillväxtverket. Konkurrensverket anser att det är en brist i utredningen att konsekvensbeskrivningen saknar ett resonemang kring möjliga negativa konsekvenser för kommersiella företag som erbjuder motsvarande rådgivningstjänster som den föreslagna nationella rådgivningstjänsten ska erbjuda kostnadsfritt eller kraftigt subventionerat samt något om vad som kan göras för att minska dessa.

Ur konkurrensperspektiv finns det positiva effekter av att en rådgivning införs för seriösa krisande företag som är i grunden livskraftiga då de därmed kan undgå konkurs och fortsätta sin verksamhet på den marknad där företaget är aktivt. Utredningen lyfter att samhällsnyttan av tjänsten sannolikt är stor. Enligt Konkurrensverket förutsätter detta dock att tjänsten utformas på ett sådant sätt att den inte medför negativa effekter på närliggande marknader för rådgivningstjänster till företag.

Att företag hamnar i ekonomisk kris och lämnar marknaden är en naturlig del av en effektiv konkurrens. Rådgivningen (eller förfarandet för företagsrekonstruktion) får därför inte leda till att företag som inte är livskraftiga ges ett indirekt stöd för att kunna stanna kvar på marknaden. Hur den föreslagna rådgivningstjänsten ska nå den tänkta målgruppen, dvs. i grunden livskraftiga företag på väg mot en ekonomisk kris som har behov av rådgivning men inte råd att köpa den, utgör därför en stor utmaning. För att inte bli en allt för vid och allmän rådgivningstjänst krävs en noggrann avgränsning av målgruppen.

Enligt Konkurrensverkets mening är det av vikt att vid utformningen av rådgivningstjänsten överväga åtgärder för att säkerställa att tjänsten inte riskerar att tränga ut befintliga kommersiella aktörer som erbjuder liknande tjänster. Det bör därför övervägas om utförandet av tjänsten lämpligen kan upphandlas för att minska risken för påverkan på de företag som erbjuder liknande tjänster. En lösning där den föreslagna rådgivningstjänsten upphandlas skulle sannolikt utvidga marknaden för de kommersiella företag som erbjuder rådgivningstjänster då de som kommer att nyttja den föreslagna tjänsten inte skulle ha köpt tjänsten på marknaden. Inför upphandlingen kan det behöva övervägas hur en prövning av om ett företag uppfyller förutsättningarna för att använda rådgivningen ska göras då, beroende på hur det är utformat, det kan vara olämpligt att det är utföraren av rådgivningstjänsten som gör det.

Därutöver kan reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (3 kap. 27 § konkurrenslagen [2008:579]) behöva beaktas vid utformningen av tjänstens omfattning, särskilt eftersom tjänsten ska vara avgiftsfri.

Ska tjänsten avgränsas till de mindre företagen, vilka utredningen nämner är i störst behov av tjänsten, kan det konstateras att EU:s definition av små och medelstora företag (SME) inte är lämplig då den inkluderar 99,9 procent av samtliga företag i Sverige.

11.3 Skärpta krav på företagsrekonstruktörer

Konkurrensverket har inget att invända mot utredningens förslag.

Förslaget innebär en skärpning i förhållande till förutsättningarna för att utses som företagsrekonstruktör i dag. Det kan komma att innebära att företag eller personer som i dag utför uppdrag som företagsrekonstruktör inte kommer uppfylla kraven för sådana uppdrag i framtiden. Utifrån den utvärdering som redovisas i betänkandet anser Konkurrensverket att utredningens avvägning att skärpa kraven men inte införa en auktorisation framstår som en lämplig avvägning.

11.4 Företagsrekonstruktörerna ska ställas under en avgiftsfinansierad tillsyn

Utredningens förslag innebär ytterligare en kontroll över företagsrekonstruktörerna och det innebär en kostnad för rekonstruktörerna i form av en tillsynsavgift. Detta är något som rekonstruktörerna kan komma att kompensera sig för genom prissättningen på rekonstruktionsuppdraget. Av artikel 27 i EUs rekonstruktions- och insolvensdirektiv framgår att medlemsstaterna ska inrätta tillsyns- och regleringsmekanismer för att säkerställa en ändamålsenlig övervakning av det arbete rekonstruktörerna utför behövs en tillsyn och finansieringen följer samma utformning som tillsynen över konkursförvaltare. Mot den bakgrunden har Konkurrensverket inget att invända mot vare sig förslaget om tillsyn över företagsrekonstruktörer eller finansieringen av tillsynen.

7.5.4 Ett uttryckligt förbud mot s.k. ipso-facto-klausuler

Konkurrensverket har inga synpunkter på förslaget om ett uttryckligt förbud mot s.k. ipso-facto-klausuler. Konkurrensverket konstaterar dock att det kan finnas ett behov av vägledning till upphandlande myndigheter och enheter om hur de ska

utforma en klausul enligt 17 kap. 17 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling¹, LOU, så den är förenlig med både LOU och det föreslagna förbudet mot ipso-facto-klausuler.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit rådet Karin Morild.

Yttrandet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Rikard Jermsten

Karin Morild

¹ Enligt 17 kap. 17 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling är upphandlande myndigheter och enheter skyldiga att se till att kontrakt och ramavtal innehåller villkor som möjliggör att under vissa förutsättningar avsluta kontraktet eller ramavtalet. Det samma gäller motsvarande paragraf i de andra upphandlingslagarna, dvs. 16 kap. 17 § lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna och 14 kap. 17 § lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.